

Grängesberg 16 mars 2021

Till Socialdemokraterna

Jag vill framföra några synpunkter till partiet. Det är bra att den nya lagen som gäller för sex banker är på plats, men den lagen får förhoppningsvis ses som en första åtgärd för att säkerställa tillgången på sedlar och mynt.

Den nya lagen hindrar inte affärer från att neka konsumenterna att betala med kontanter, det är katastrofalt för den som endast har kontanter som betalningsmöjlighet. Även om det är ett omfattande ingrepp i det fria företagandet att lagstifta bort möjligheten att neka kontanter, så var det fullt möjligt att göra det i våra grannländer. Varför kan inte Sverige göra samma sak som Danmark och Norge?

- Danmark har en lag där i princip alla bemannade affärer måste ta kontanter.
- Norge har en lag där alla näringsidkare är skyldiga att ta emot kontanter.

Det nya regelverket rörande större kreditinstituts skyldighet att tillhandahålla platser för kontantuttag och dagskasseinsättning i "*betryggande utsträckning i hela landet*" började gälla 1 januari 2020.

(gäller ej insättningar för privatpersoner enligt [\(PTS\)](#))

Formuleringen "*betryggande utsträckning i hela landet*" är en allt för vag formulering med tanke på att det bland annat i det här fallet, enligt Post och telestyrelsen [\(PTS\)](#), betyder att skyldigheten innebär att en "*mindre andel*" av befolkningen får ha ett längre vägavstånd än 25 km till närmaste ställe för kontantuttag respektive för dagskasseinsättning.

(gäller ej insättningar för privatpersoner enligt [\(PTS\)](#))

Den lagstiftande skaran är minst sagt ofullständig i underlåtenheten att i detalj redogöra för det som skall gälla enligt det nya regelverket. Betydelsen av de dunkla formuleringarna som "*betryggande utsträckning i hela landet*" och "*mindre andel*" lär knappast få sin praktiska betydelse i verkligheten klarlagd förrän det har fastställts i Domstol.

Betryggande utsträckning är även en allt för vag formulering med tanke på att den kan variera beroende på vilka transportmöjligheter och tillgång till det digitala betalssystem som brukaren av bankens kontor och bankomat har.

För de grupper som är helt beroende av kontanter och även saknar fordon kan således "*betryggande utsträckning*" ha en annan betydelse än för den som har ett eget fordon. För den som är hänvisad till annat färdmedel än eget fordon kan enda tillgängliga färdmedel bestå av att lifta, eller av busstrafik som nekar att ta emot kontanter.

När antalet resor och avstånden till orter där det går att ta ut och sätta in sedlar och mynt ökar så ökar även belastningen på miljön.

Det finns ungefär 5 miljoner personbilar registrerade i Sverige, vilket torde innebära att ungefär lika många saknar personbil.

Kontantlöst samhälle – en katastrof

Utan kontanter står vi oss slätt den dagen strömmen går, kortterminalerna slutar fungera eller illasinnade aktörer stör våra betalsystem, med kontanter är vi betydligt tryggare. Vad som däremot står klart är att smidigheten som betalkort och andra betalningsteknologier fört med sig att svenska konsumenter inte längre behöver kontanter i vardagen, men för de digitalt okunniga och vid en krissituation där elektricitet och internetuppkoppling är utslagna spela kontanter en viktig roll eftersom de fortfarande fungerar i de flesta fall.

Många har svårt att bli accepterade som kunder hos banker. Hemlösa är över 33 000 enligt Socialstyrelsens mätning, då räknades bara de vuxna som var föremål för någon sorts insats av socialtjänst, myndigheter eller ideella organisationer just den veckan. 20 procent av landets socialtjänstförvaltningar besvarade inte ens enkäten. Flera grupper, som barn, papperslösa, asylsökande och EU-migranter, uteslöts helt. Så förmodligen var antalet hemlösa mycket högre.

Nyanlända invandrare är rätt många och deras liv skulle bli ännu svårare utan kontanter. Till denna grupp kommer även vissa pensionärer, funktionshindrade och andra som kanske har svårt att rent praktiskt att hantera eller förstå tekniken. Även turistnäringen och andra torde påverkas negativt om kontanterna försvinner. Kontanter hjälper även barn att lära sig vad det innebär att ha pengar och deras värde.

Många hänvisar till den fria avtalsrätten och nekar att ta emot kontanter som betalning, trots att kontanter är lagliga betalningsmedel enligt riksbankslagens 5 kap.

Hoppas att Socialdemokraterna även ställer upp för alla tusentals medborgare som med pågående förändringar stängs ute från vårt samhälle. Agera kraftfullt mot de krafter som nu arbetar för att ta bort kontanter, kämpa för att med lag tvinga alla att acceptera sedlar och mynt, och gör det möjligt att alla som behöver göra insättningar och uttag av kontanter kan göra det i sitt närområde.

Med vänliga hälsningar

Stig Wiklund

Slussvägen 1

772 94 GRÄNGESBERG

Telefon 0709-85 50 56 E-post: g-produktion@telia.com

www.knallewebben.se